Första renskrivna anteckningar efter Kursen den 9 November 2019 (Grammatikaktuten på Folkuniversitetet)

Kasus:
Substantiv (och ofta adjektiv och pronomen också) får olika form beroende på vilken funktion de har i satsen.

Svenskan har 2 kasus :

1. Nominativ (eller grundform)
2. Genitiv (Ägandeformen)

ex I svenskan
Jag (nominativ), mig (dativ), min/mitt (gentiv)

Satsdelar: Han gav mig bollen
- 'Mor ror' För att satsen ska vara fullständig krävs ett subjekt ('mor') och ett predikat ('ror').
- subjektet är den/det/de som gör någonting eller befinner sig I ett viss tillstånde, predikatet talar om vad någon/något gör, vad som sker.
- predikatet består av ett eller flera verb. Det är en god regel att börja med en satsanalys med predikatet. Transitiva verm kan följas av objekt.

('Han' Subjekt (pronomen , grundform); 'Gav' , verbet är predikat, 'Mig' är indirekt objekt - dativobjekt och Bollen är objektet)
? vem gav ? - > Han

Ryskan har 6 kasus :

1. Nominativ
2. Genitiv
3. Dativ
4. Ackusativ
5. Instrumentalis
6. Lokativ

Älvdaliska har 6 kasus:

Isländskan har 4 kasus :

1. Nominativ
2. Genitiv
3. Dativ
4. Ackustativ

preteritum och imperfekt är samma sak, preteritum används Idag I svenskan – I andra språk så säger man ofta imperfekt.

Ordklasser:

1. Substantiv, adjektiv
2. verb, adverb.
3. Interjektioner
4. konjunktioner

Substantiv → det finns {konkreta, abstrakta, kollektiva, namn och även ämnesnamn }
ett konkret är ‘Pärm’, ‘Bok’, abstrakt är ‘Kärlek’, ‘Ilska’, kollektiva är ‘myndighet’, ‘folk’, namn är ex. ‘kungen’

Vad är Adjektiv.
- ‘om man vill beskriva eller definiera ett substantiv kan man lägga till ett adjektiv’

Ex.

1. ett svart fyrkantigt fodral,
2. ett brunt lätt paket

3 former på svenskan

1. En **brun** stol
2. Ett **brunt** bord
3. Tre **bruna** Träd

- Ni är så **tysta**, de är så **stora**, Hon är så **ambitiös**

Adjektivens komparation (genom komparation så får man fram en högre grad av den egenskap, beskaffenhet, som adjektivet utryckker. Det finns tre grader (1) Positiv (2) komparativ (3) superlativ)

	Positiv	**Komparativ**	**Superlativ**
	Glad	Gladare	Gladast
	Het	Hetare	Hetast
	Brännande	mer(a) Brännande	Mest Brännande

Verb
Verben indelas i två grupper: huvudverb och hjälpverb

Huvudverben utrycker handlinger, tillstånd, skeenden (Läsa, sova, mörkna()
Hjälpverben kan I regel inte stå som satsens enda verb. Temporala hjälpverb används för att bilda tempus, dvs tidsformer (har läst, hade läst, ska läsa, skulle läsa)

Tempus (tempus betyder 'tid' på latin, och det är med hjälp av de olika tempusformerna som vi ger ett tidsperspektiv åt verbhandlingen)

1. Infinitiv
    1.
2. imperativ
    1. Jobba!
3. Presens (anger nutid)
    1. Jag jobbar, jag läser
4. preteritum (förr ofta kalla imperfekt)
    1. anger förfluten tid - 'Jag läste', 'Jag jobbade'
5. supinum (perfektum)
    1. 'jag har jobbat', 'jag har läst det'

Futurum → presens + tid
→ Jag kommat att titta på TV ikväll

Modus :
Termen 'modus' betyder 'sätt' är besläktat med engelskans 'mood'. Genom val av modus markerar talaren sin attityd till det sagda : 'Jag är glad'

Svaga och Starka verb

konditionalis : 'jag skulle gå på teater men jag kunde inte', 'Jag skulle ha tvättat om tvättstugen hade varit ledig'

Passiva verb
"Dörrarna stängs!" → stängs är ett passivt verb
Det går inte säga såhär "Dörrarna stänger" (använda ett aktivt verb) för dörrarna kan inte agera
"Astrids böcker har översatts till många språk "
- här fungerar det bra att använda ett passivt verb, man behöver inte räkna upp alla översättarna … på detta sättet 'Astrids böcker har översattsa av <agent>'

Transitiva och Intransitiva verb:

1. Jag skriver **(intransitivt, behöver inget objekt)**
2. Jag lämnar (fungerar inte, känns ofullständigt) – transitivt
3. Jag lämnar rummet
    1. 'lämnar' är ett transitivt verb, behöver 'rummet' för att bli en fullständig sats.

Satsdelar:
I den del av grammatiken som kallas syntax eller satslära studeras hur orden kombineras med varandra till språkliga enheter (fraser, satser). För att kunn ananlyser hur satsen r uppbyggd brukar men arbeta med 5 satsdelar

Subjekt → Predikat → {Objekt, Predikativ, Adverbial}
→ predikativ : bestämningar till predikat som agner vad någon eller något är eller blir kallas predikat (predikatsfyllnad) : Far är rar. → Rar är predikativ
→ adbverbial : När, var, hur eller varför något skedde, hur länge det varade. Adverbialet ger besked ex ‘Mor ror sin joller {en sommarmorgon, tills kvällen faller på, dagligen}

Kasus:

1. “Jag skriver“
    1. ‘Jag’ är subjekt/Nominativ
    2. ‘Skriver’ är predikat
2. “Karolinas bok”
    1. ‘Karloinas’ är subjekt/Genitiv
3. “Jag skriver en text”
    1. ‘en text’ är Objektet
4. “Jag skriver en text till min kollega”
    1. ‘min kollega’ är Dativobjekt (böjs inte i svenskan)

Deklinationer: 5 stycken på svenskan

		Obestämd sing.	Bestämd sing.	Obestämd, pl.	Bestämd pl.
	1) -en	En Mamma	Mamman	Mamm**or**	Mammorna
Plural ‘-ar’	2) -en	En pojke	Pojken	Pojk**ar**	Pojkarna
Plural ‘-er’	3) -en	En restaurang	Restaurangen	Restauranger	Restaurangerna
	4) -ett	Ett öra / yrke	Örat/Yrket	Öron/Yrken	Öronen/Yrkena
Plural: ingen ändelse	5) -ett	Ett barn	Barnet	Barn	Barnen